

พัฒนาการเด็กวัยเรียน (school age development)

อาจารย์เวียงพิงค์ ทวีพูน

เด็กวัยเรียน (school age)

- ◎ อายุตั้งแต่ 6 – 12 ปี
- ◎ วัยนี้ถือว่าเป็นวัยเปลี่ยนชีวิตทางสังคม จากสังคมในบ้านไปสู่สังคมนอกบ้าน
- ◎ เป็นช่วง ที่เด็กเรียนรู้ได้ทุกด้าน ความสามารถที่เพิ่มขึ้นทุกอย่างจะกระตุ้นการทำงานและพัฒนาการของสมอง ช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็กใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ต้องปรับตัวทั้งด้านการเรียน กฎระเบียบและปรับ ตัวให้เข้ากับครูและเพื่อน เด็กจะพัฒนาความสามารถอย่างรวดเร็วทั้งร่างกาย จิตใจ ความคิด การใช้ภาษาและการแก้ปัญหา โดยนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ จนมีความมั่นใจในตนเอง มีพื้นฐานมั่นคง และ สามารถดำเนินชีวิตในโรงเรียนได้อย่างมีความสุขและสบายใจ

พัฒนาการเด็กวัยเรียน

อิริคสัน : อายุ 6-11 ปี พัฒนาการระยะมีความขยันหมั่นเพียรกับ
ความรู้สึกมีปม ค้อย (Industry and Inferiority)

เด็กจะเริ่มมีทักษะทางด้านร่างกายและสังคมมากขึ้น โดย ไม่ต้อง
อาศัยความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เด็กเริ่มมีการแข่งขันกันในการ
ทำงาน ชอบให้มีคนชม ถ้าขาดการสนับสนุน อาจทำให้เกิด
ความรู้สึกมีปมค้อยขึ้น

พัฒนาการเด็กวัยเรียน

เพ็ญเจต์ : อายุ 7-11 ปี อยู่ในขั้นของการใช้ความคิดอย่าง
มีเหตุผลเชิงรูปธรรม (Concrete Operational period)
เด็กเริ่ม คิดอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ไม่เคยเข้าใจ
มาก่อน และเริ่มเข้าใจลักษณะมวลสารที่เท่ากันและการ
เปลี่ยนรูปร่าง สามารถนำความรู้หรือเหตุการณ์ในอดีตมา
แก้ปัญหาคในเหตุการณ์ใหม่ๆ

พัฒนาการเด็กวัยเรียน

อายุ	การเคลื่อนไหว	การช่วยเหลือ ตนเองและสังคม	ด้านสติปัญญา และจริยธรรม	ด้านภาษา
6 ปี	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่ : เดินบนส้นเท้า เดิน ต่อเท้า ถอยหลังโดยใช้ 2 มือรับ ลูกบอล ที่โยนมา กระโดดไกลได้ 1.2 เมตร</p> <p>กล้ามเนื้อมัดเล็ก : วาดรูปสี่เหลี่ยม ขนมเปียก ปูน และสี่เหลี่ยมที่มีเส้น ทแยงมุมได้ เขียนหนังสือ ง่ายๆได้</p>	<p>ช่วยงานบ้าน ผูกเชือก รองเท้า เล่นอยู่ในกติกา</p>	<p>อธิบายความหมายของ คำ บอกความแตกต่าง ของ 2 สิ่ง รู้ช้อยขวา</p>	<p>รู้จักและนับตัวเลขได้ มากกว่า 10</p>
7 ปี	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่ : กระโดดขอเดียว ได้หลาย ครั้งต่อกัน เดินถીของหลายชั้น ได้ เริ่มขี่จักรยาน 2 ล้อ</p> <p>กล้ามเนื้อมัดเล็ก : วาดรูปคน 12 ส่วน ต่อบันได 10 ชั้น เขียนหนังสือได้</p>	<p>รับผิดชอบงานบ้าน ที่ ทำเป็นประจำ เล่น เป็น กลุ่ม ทำตามคำ สั่งเพื่อ หลีกเลี่ยงการ ลงโทษ</p>	<p>บอกวันในสัปดาห์ เปรียบเทียบขนาดใหญ่ เล็ก แก้ปัญหา ง่ายๆได้ บวกลบเลขง่ายๆได้ บอกเวลาก่อนหลัง และ พูดโต้ตอบได้ชัดเจน</p>	<p>รู้จักและนับตัวเลขได้ มากกว่า 10 นับเลข 30 ถอยหลัง ได้</p>

พัฒนาการเด็กวัยเรียน

อายุ	การเคลื่อนไหว	การช่วยเหลือ ตนเองและสังคม	ด้านสติปัญญา และจริยธรรม	ด้านภาษา
8 ปี	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่ : ทรงตัวได้ดี ขี่จักรยาน 2 ล้อได้ดี</p> <p>กล้ามเนื้อมัดเล็ก : เขียนหนังสือ ถูกต้อง วาด รูปกากะบาด</p>	<p>มีเพื่อนสนิท ยอมรับกฎ เกณฑ์ กติกายของผู้ใหญ่</p>	<p>บอกวันเดือนปีได้ ฟังเรื่อง ได้เข้าใจ เนื้อหาเด่นๆ เปรียบเทียบและ เข้าใจเรื่องปริมาตร</p>	<p>- รู้จักคำประมาณ 2,500 คำ</p>
9 ปี	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่ : ยืนขาเดียว ปิดตา 15 วินาที</p> <p>กล้ามเนื้อมัดเล็ก : วาดรูป ทรงกระบอก เขียนหนังสือตัว บรรจงได้ถูกต้อง</p>	<p>รู้ว่าอะไรควรไม่ ควรใน สถานการณ์ต่างกัน</p>	<p>บอกเดือนถอยหลัง ได้อ่านและคิดเลข ในใจ บวกลบเลข หลายชั้น คุณชั้น เดียว</p>	<p>ใช้ภาษาในการสื่อ ความหมายได้ดี ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่</p>

พัฒนาการเด็กวัยเรียน

อายุ	การเคลื่อนไหว	การช่วยเหลือ ตนเองและสังคม	ด้านสติปัญญา และจริยธรรม	ด้านภาษา
10 -12 ปี	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่ : รับลูกบอล มือเดียว กระโดดไกล 1.5-1.6 เมตร</p> <p>กล้ามเนื้อมัดเล็ก : วาดรูปทรง สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์</p>	<p>วางตัวจนเป็นที่ ยอมรับของกลุ่มได้ วางตนเหมาะสม ยอมรับความ คิดเห็นที่แตกต่าง จาก ของตนเองได้ เริ่มติดเพื่อน และ เริ่มพัฒนาความ สนใจเพศตรงข้าม ในช่วงท้ายวัย</p>	<p>มีความคิดรวบยอด เกี่ยวกับความยาว น้ำหนัก พื้นที่ ปริมาตรและเวลา รู้จัดเศษส่วน เขียน เล่า เรื่องสั้นๆ ได้ แก้ ปัญหาเป็นขั้น ตอน แก้โจทย์ได้ 2 ชั้น</p>	<p>คูณหารได้ พุด ตัวเลขตามได้ 6 หลัก พุดตัวเลข ถอยหลังได้ 4-5 หลัก</p> <p>- รู้จักและนับ ตัวเลขได้มากกว่า 10</p> <p>- ใช้ภาษาในการ สื่อความหมายได้ดี ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่</p>

ปัญหาที่พบบ่อย

- ด้านการเรียน : สมาธิสั้น เรียนไม่ทัน มีปัญหาการอ่าน เขียน และคำนวณ
- ปัญหาการขาดทักษะการเล่น : ติดเกม ติดสื่อโทรทัศน์
- การปรับตัวและเข้าสังคม : ก้าวร้าว แกล้งเพื่อน ล้อเลียน โทกข โขมย ไม่มั่นใจ วิตกกังวลง่าย หรือซึมเศร้า แยกตัว ไม่ยอมไปโรงเรียน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการ

- ◎ การอบรมเลี้ยงดู
- ◎ เพื่อน
- ◎ สื่อ/ เกมออนไลน์

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยเรียน

ด้านการเคลื่อนไหว

- ส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหว ออกกำลังกาย และเล่นกีฬาประเภทต่างๆ
- ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ต้องใช้มือ เช่น วาดรูป งานศิลปะต่างๆ หรือการเย็บปักถักร้อย

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยเรียน

ด้านสังคมและการช่วยเหลือตนเอง

- เปิดโอกาสให้เด็กได้เข้ากลุ่ม และอยู่ร่วมกับเพื่อนวัยเดียวกัน โดยผู้ใหญ่ควรทำความรู้จักกับเพื่อนของเด็ก และให้มาพบกันที่บ้านได้
- สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็กเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสม
- มอบหมายให้เด็กได้รับผิดชอบกิจกรรมภายในบ้านตามสมควร เช่น ดูแลห้องส่วนตัวให้สะอาด ซักเสื้อผ้าของตนเอง เป็นต้น

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยเรียน

ด้านสติปัญญาและจริยธรรม

- ให้เล่นเกมที่มีระเบียบซับซ้อน และต้องใช้ความสามารถทางสติปัญญามากขึ้น
- ส่งเสริมการอ่านหนังสือ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
- เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด และแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างอิสระ และสร้างสรรค์ บนพื้นฐานของเหตุผลที่เหมาะสม
- ปลูกฝังระเบียบวินัย และความรับผิดชอบทั้งทางด้านการเรียน และเรื่องส่วนตัว โดยใช้

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยเรียน

ด้านภาษา

การสื่อสารที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับคนรอบข้าง ช่วยลดความขัดแย้ง ทำให้เกิดความร่วมมือของเด็กกับผู้ปกครองได้ดีมากขึ้น เทคนิคการสื่อสารเบื้องต้นที่ควรใช้กับเด็กในชีวิตประจำวัน คือ

มีการชื่นชม รู้จักใช้คำพูด ขอบคุณ ขอโทษ โดยพ่อแม่เองสามารถเป็นต้นแบบในการสื่อสาร แก่เด็กได้

การพูดกับเด็ก ต้องตรงไปตรงมา ชัดเจน กระชับ ไม่พูดซ้ำๆ จนเป็นลักษณะของการบ่น